

בש"פ 5287/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5287/20

לפני:

כבוד השופט ד' מינץ

העותר:

פלוני

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

עתירה לגילוי ראיה

תאריך הישיבה:

כ' באלול התש"ף (9.9.2020)

בשם העותר:

עו"ד דוד ברהום; עו"ד מוחסין עוודאללה

בשם המשיבה:

עו"ד ארז בן-ארויה

מתורגמנית:

גב' תלא אבו דלו

החלטה

לפני עתירה לגילוי ראיה חסויה לפי סעיף 44(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: הפקודה).

הרקע לעתירה

1. ביום 11.3.2020 הוגש נגד העותר כתב אישום לבית המשפט המחוזי בירושלים (תפ"ח 24731-03-20) המייחס לו מעשה טרור של ניסיון רצח (ריבוי עבירות) לפי סעיף 305(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 בצירוף סעיף עמוד 1

37 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2006. בתמצית יצוין כי על פי עובדות כתב האישום, ביום 6.2.2020 בשעה 01:30 הבחין העותר בקבוצת חיילים בסמוך לכיכר המצויה באזור תחנת הרכבת הישנה בירושלים והחליט לדרוס את החיילים במתכוון. כתוצאה מכך נפגעו 12 חיילים אשר נזקקו לטיפול רפואי. לאחר מכן נמלט העותר מהמקום, כאשר בשלב מסוים נטש את רכבו והמשיך בבריחה לבית משפחתו.

2. העותר נחקר על ידי גורמי הביטחון ובשלב מסוים נחקר גם על ידי המשטרה. טענתו העיקרית של העותר במהלך חקירתו הייתה כי לא התכוון לפגוע באיש והתאונה נגרמה עקב תקלה ברכב שגרמה לסטייתו. העותר שלל לחלוטין כל מעשה או מחשבה הנובעים ממניע אידיאולוגי. זו גם הייתה רוח דבריו של העותר במענה לכתב האישום. ביום 3.6.2020 חתם ראש הממשלה החלופי ושר הביטחון, ח"כ בנימין גנץ על תעודה בדבר ראיות חסויות, לפיה מסירת ראיות ופרטי מידע הנוגעים לעותר בכתב האישום שהוגש נגדו, אשר נאספו או שנרשמו בידי שירות הביטחון הכללי וסווגו כחומר חקירה, שלגביו עומדת לעותר זכויות עיון לפני סעיף 74(א)(2) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשמ"ב, עלולה לפגוע בביטחון המדינה. כמו כן הועברו לידי בא-כוח העותר פרפראזות על החומר החסוי.

3. בעתירתו מבקש העותר כי בית המשפט יורה על הסרת החיסיון מחומרי חקירה החיוניים להגנתו. בפי בא כוח העותר שלוש טענות: א. כי הגם שבפרפרזות שנמסרו לעיונו אין אינדיקציה שנעשה שימוש ב"מדובבים" על ידי שירות הביטחון כדי לחלץ הודאה מפי העותר, מתעורר חשד שמא היה שימוש כזה לנוכח השהות הממושכת של העותר במתקני הכליאה, התקופה שבה היה מנוע להיפגש עם עורך דין ואופי החקירה. אלא שככל הנראה השימוש במדובבים לא הניב אמירות מפלילות. לשיטתו, ככל שכן היה, הרי שגרסת החפות של העותר, אם היא הושמעה באוזני המדובבים, יכולה להטות את הכף לטובתו. לפיכך מתבקשת הסרת החיסיון ביחס להפעלת מדובבים, אם נעשתה הפעלה כאמור; ב. החיסיון על רשימת החומר החסוי, הקבוע בסעיף 4 לתעודת החיסיון, נעשה בניגוד לדין, שכן נפסק זה מכבר שיש למסור לידי הנאשם את רשימת החומר החסוי תוך פירוט טיבם של החומרים החסויים; ג. העותר לא הובא בכוח הזרוע לשטחי מדינת ישראל אלא באמצעות שיתוף הפעולה של אחיו עם שירות הביטחון הכללי. ואולם, בחומרי החקירה אין נתונים הנוגעים להסגרת העותר, כאשר לנתונים אלו יש משמעות באשר לגרסת העותר והם יכולים גם להוות שיקול לעניין העונש ככל שייגזר על העותר אם יורשע בדינו. כמו כן, גם לפני אחיו של העותר, בהזדמנות הראשונה שפגשו השניים, הוא מסר גרסה מזכה ספונטנית. התבקש אפוא גם הסרת החיסיון בנוגע לחומרים הנוגעים לתהליך הסגרת העותר.

4. המשיבה טוענת מנגד, כי פעולות החקירה שבוצעו על אודותיהן ניתנה תעודת החיסיון הן חסויות וכל גרסה שמסר העותר העשויה להועיל לו בהגנתו נמסרה בפרפרזה לגביו. לעומת זאת, אין בחומר החקירה החסוי כל גרסה אחרת העשויה להועיל לו. נהפוך הוא, קיימות בחומר החסוי רק גרסאות מפלילות. יתר על כן, גרסה מפלילה מפורטת של העותר כפי שנמסרה לאדם אחר, תועדה בזיכרון דברים מפורט (להלן: זיכרון הדברים), ואותו אדם נכלל ברשימת עדי התביעה וימסור בבוא היום את עדותו בבית המשפט. באשר לחיסיון רשימת חומרי החקירה, הואיל ומדובר בחומר חסוי הפוגע בביטחון המדינה, לא נפל כל פגם בהכללת הרשימה עצמה בגדרי החיסיון. ובאשר לגרסה שמסר העותר בעת המפגש שקיים עם אחיו, הרי שאין בגרסה זו כדי להועיל להגנתו של העותר, כאשר מנגד חשיפת החומר הרלוונטי הנוגע לאותו מפגש תגרור אחריה פגיעה משמעותית בביטחון המדינה.

דין והכרעה

5. ראשית יאמר כי גם רשימת חומרי החקירה נכללת בגדרי חומר שניתן לחסותו לפי סעיף 44(א) לפקודה.

הוראתו המפורשת של הסעיף מלמדת כי על אף החשיבות הרבה שיש לייחס לגילוי חומר החקירה לנאשם לצורך מימוש זכותו להליך הוגן, הרי שבמקרים שבהם מוטל חיסיון על פי דין גם על הרשימה עצמה, אין חובה לגלותה לנאשם (בש"פ 3813/18 פלוני נ' מדינת ישראל (23.5.2018)). אין גם מקום להורות על העברת פירוט חומרי החקירה מקום שבו פירוט שכזה עלול לחתור תחת עצם החיסיון ולחשוף נתונים המצויים בגדרה של התעודה. דברים אלה נאמרו לא אחת בפסיקה, ואין כל מקום לטענות העותר כי בעניין זה פעלה המשיבה בניגוד לדין (וראו למשל: בש"פ 919/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (18.2.2019) והאסמכתאות שם).

6. שנית, באשר ליתר טענות העותר, המבחן לחיוניותה של ראייה להגנתו של נאשם הוא מבחן "הפוטנציאל המזכה", שלפיו יש לבחון אם יש לראיות החוסות תחת החיסיון פוטנציאל לעורר ספק סביר באשמתו של הנאשם (ראו למשל: בש"פ 6535/18 שינאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (17.12.2018); בש"פ 7317/18 אלטווי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (29.11.2018); וראו עוד: בש"פ 3921/19 ח'ילף נ' מ"י (4.7.2019); בש"פ 4535/19 עטייה נ' מ"י (6.8.2019)). בהתאם לכך עיינתי בחומר החקירה החסוי, כמו גם בגרסת העותר המתועדת בזיכרון הדברים, ושמעתי את הסברי נציגי המשיבה במסגרת דיון חסוי שהתקיים לפני. נחה דעתי כי העתירה אינה צולחת את המבחן לחיוניותה של ראייה ואין מקום לחשוף לפני העותר את החומר המבוקש על ידו. עוד אציין באשר לזיכרון הדברים כי זה אכן מתעד כהלכה את תמצית גרסתו של העותר כפי שהיא נמסרה על ידו עובר לחקירתו במשטרה. כל גילוי תיעוד אחר על אודות גרסה זו עלול לחשוף דרכי פעולה ושיטות חקירה סודיות, כאשר בגרעין הגרסה מצויות אך אמרות מפלילות. כך שבכל מקרה לא תצמח כל תועלת לעותר בחשיפתן.

העתירה נדחית אפוא.

ניתנה היום, כ"אבאלול התש"ף (10.9.2020).

ש ו פ ט